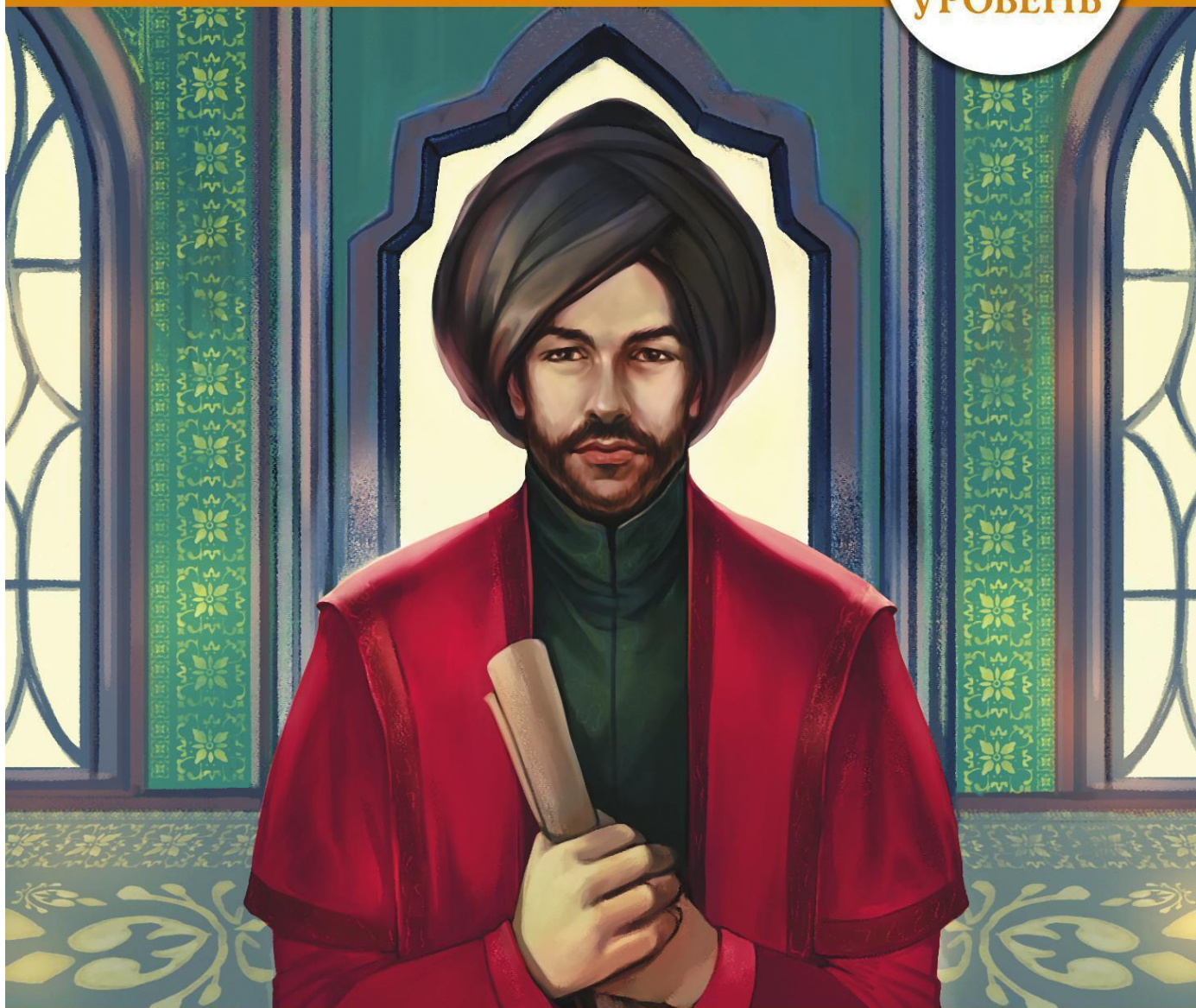

ЛЕГКО ЧИТАЕМ ПО-ТУРЕЦКИ

1
УРОВЕНЬ

Ömer Seyfettin
BEYAZ LALE

Омер Сейфеддин
БЕЛЫЙ ТЮЛЬПАН

САМЫЕ ПРОНЗИТЕЛЬНЫЕ ТУРЕЦКИЕ РАССКАЗЫ XX ВЕКА

словарь • комментарии • упражнения

Легко читаем по-турецки

Ömer Seyfettin

**Белый Тюльпан. Самые
пронзительные турецкие
рассказы XX века. Уровень 1**

«Издательство АСТ»

2023

УДК 811.512.161(075)

ББК 81.2Туц-93

Seyfettin Ö.

Белый Тюльпан. Самые пронзительные турецкие рассказы XX века.
Уровень 1 / Ö. Seyfettin — «Издательство АСТ», 2023 — (Легко
читаем по-турецки)

ISBN 978-5-17-155684-6

Незаметно для себя начните читать на турецком языке, увлекаясь сюжетом пронзительных историй! Омер Сейфеддин — один из самых значимых турецких писателей, заложивший основы турецкой реалистической новеллы. Саркастичность, точность наблюдений, стремление к реализму и ясности языка делают его рассказы особенно выразительными. Познакомьтесь с несколькими произведениями, которые адаптированы для начального уровня и снабжены подробными комментариями, раскрывающими особенности языка и исторических реалий. После каждого рассказа дается несколько простых упражнений на понимание прочитанного и ответы к ним, а в конце книги находится словарь. Издание предназначается всем, кто начинает свое знакомство с турецким языком. В формате a4.pdf сохранен издательский макет.

УДК 811.512.161(075)

ББК 81.2Туц-93

ISBN 978-5-17-155684-6

© Seyfettin Ö., 2023

© Издательство АСТ, 2023

Содержание

Ömer Seyfettin	6
Yüksek Ökçeler	7
Pembe İncili Kaftan	10
Beyaz Lâle	18
Конец ознакомительного фрагмента.	20

**Омер Сейфеддин
Белый Тюльпан
Самые пронзительные
турецкие рассказы XX века
Уровень 1**

* * *

© Куталмыш С. Л., адаптация текста, комментарии, упражнения, словарь, 2023
© ООО «Издательство АСТ», 2023

Ömer Seyfettin (1884–1920)

Омер Сейфеддин родился 28 февраля 1884 года в городе Генене в семье майора Омера Шевки. В Стамбуле Омер Сейфеддин окончил юнкерское училище и получил звание прапорщика пехоты. Литературой он начал интересоваться еще во время учебы: в 1900 г. в журнале «Литературный журнал» (“Mecmûa-i Edebiyye”) было опубликовано его первое стихотворение «Застывшее чувство» (“Hiss-i Münsemid”), а позже в этом же журнале вышло еще пятнадцать его стихов, два из которых были белыми.

На втором курсе юнкерского училища Омер Сейфеддин опубликовал в газете «Утро» (“Sabah”) рассказ «Снисходительность старика» (“İhtiyarın Tenezzühü”).

Профессионально заниматься литературой Омер Сейфеддин начал только во время службы; в этот период его стихотворения и рассказы публиковались в различных журналах. Он служил с 1903 года по 1910 год, и тогда некоторое время преподавал в военном училище.

В 1910 году, выплатив сумму, которая была потрачена государством на его образование, Омер Сейфеддин по собственному желанию уволился со службы. Он переехал в Салоники, которые являлись одним из культурных центров Османской империи, и посвятил себя литературе, начав писать статьи для журнала «Молодые перья» (“Genç Kalemler”), который выпускал совместно с поэтом Али Джанибом и писателем Зией Гекальпом, и газеты «Дунай» (“Tuna”).

Во время Балканской войны (1912–1913) Омер Сейфеддин попал в плен к грекам, где провел почти год. Освободившись из плена, он вернулся в Стамбул и полностью сконцентрировался на литературе. Помимо своей основной деятельности – преподавания литературы в лицее Кабаташ, где работал вплоть до своей смерти 6 марта 1920 г., – Омер Сейфеддин состоял в Обществе турецкого языка, организованном при Стамбульском университете, писал и публиковал стихи и рассказы. Был похоронен на кладбище в районе Меджидиекей в Стамбуле.

Творчество Омера Сейфеддина ярко представляет литературу эпохи Танзимата. Его рассказы являются одними из первых в турецкой литературе, язык которых стремится к ясности, лаконичности и реалистичности. Зачастую произведения Омера Сейфеддина носят саркастический характер. Ранние произведения автора отличаются бескомпромиссностью и настойчивостью, в то время как поздние рассказы характеризуются более тонким юмором. В этом сборнике представлены рассказы разных лет: от наиболее ранних (“Bomba”, 1911; “Beyaz Lâle”, 1912) до относительно поздних (“Pembe İncili Kaftan”, 1917; “Yüksek Ökçeler”, 1919), что дает возможность читателю получить более полное представление о творчестве Омера Сейфеддина.

Yüksek Ökçeler

Hatice Hanım varlıklı bir hanımdı. Merakı, temizlik ile namusluluktuktu. Göztepe'deki köşkünü hizmetçisi Eleni ve evlatlığı Gülter ile her sabah beraber temizlerdi. Aşçısı Mehmet'i her gün tıraş ettirirdi. Zavallı oğlanı beyaz elbiseler giymeye mecbur ederdi¹. Eleni de, Gülter de, son derece namusluydular. Evde kir, toz kalmazdı, paralar meydanda dururdu. Hatice Hanım köşkten hiçbir yere çıkmazdı. Bütün gün odaları dolaşır, mutfağa inerdi.

Hatice Hanımın temizlik ve namus merakından başka bir de yüksek ökçeli ayakkabı merakı vardı. Boyu kısaydı ve evin içinde bile yüksek topuklu ayakkabı giyerdi.

Bu yüksek topuklarla merdivenlerden takır takır² bir aşağı, bir yukarı koşardı. Nihayet başı dönmeye başladı³, doktoru çağırıldı. Doktor:

– Bütün rahatsızlığınıza sebep bu topuklardır hanımefendi, dedi, onları çıkarın. Rahat, yünden, yumuşak bir terlik giyin. Hiçbir şeyiniz kalmaz.

Hatice Hanım terlik aldı. Hakikaten rahattı. İki gün içinde başı iyileşti. Vücudu rahat oldu ama ruhu derin bir azap duydu. Dokuz yıllık adamlarının iki gün içinde ahlakları bozulmuştu. Gördü ki Eleni kendi diş fırçasıyla ağzını yıkadı, Mehmet etsiz gününde bol et yedi.

– Ne oldu bunlara Ya Rabbim? Bunlara ne oldu böyle? diyordu.

Ertesi gün biraz geç kalktı. Aşağıya indi, Gülter'le Eleni meydanda yoktu. Mutfaka gitti. Aşçı Mehmet ocağın yanında banka oturmuş, dizlerine Eleni'yi oturtmuş. Hatice Hanım bu rezaleti görmemek için hemen gözlerini kapattı. Fakat kulaklarının kapağı yoktu; seslerini duydu.

Mehmet Eleni'ye:

– Gece niçin gelmiyorsun? Sana helva yaptım, dedi.

Eleni:

– Yakalanacağız! Sonra hanım bizi kovacak, diye cevap verdi.

Kapalı gözlü Hatice Hanım merakla dinledi. Mehmet:

– Ah o terlikler! dedi, her işimizi bozdu. Hanım ne zaman yaklaşıyor, hiç anlayamıyoruz! Eskiden ne iyiydi! Yüksek topukların takırtısından evin en üst katında hanımı duyardık.

Hatice Hanım dayanamadı. Gözlerini açtı:

– Sizi hırsız namussuzlar! Defolun şimdi evimden! diye bağırdı.

Bu dokuz yıllık sadık hizmetçilerini hemen kapı dışarı etti.

Aşçı, işçi... hepsi hırsız, namussuz çıkıyorlardı. Tam iki yıl düzgün bir adamla karşılaşamadı. Baktı olmayacak! Yine yüksek topuklu ayakkabı giydi. Hizmetçilerinin hırsızlıklarını, namussuzluklarını bir daha göremedi. Bir zaman sonra yine başı dönmeye başladı. Fakat tekrar terlik giymeyi düşünmüyordu⁴,

– Hiç olmazsa şimdi yüreğim rahat ya... diyordu.

(“Zaman” gazetesi, 1919)

УПРАЖНЕНИЯ

1. Заполните пропуски нужным словом.

a. Eleni de, Gülter de, son derece _____ydular.

b. Hatice Hanım evin içinde bile _____ ayakkabı giyerdi.

¹ «-maya/-meye mecbur etmek» – вынуждать, заставлять что-то делать. Здесь: «Бедного парня вынуждала носить белую одежду».

² «Takır takır» – подражание звуку «так-так», «тук-тук».

³ «-maya/-meye başlamak» – начинать что-то делать. Здесь: «В конце концов, у нее начала кружиться голова».

⁴ «-mayı/-meyi düşünmek» – думать что-то сделать. Здесь: «Однако тапочки опять надевать не думала».

- c. Mehmet etsiz gününde _____ yedi.
d. Mehmet Eleni'ye, "Sana _____ yaptım", dedi.
e. Hatice Hanım tekrar _____ giymeyi düşünmüyordu.

2. *Составьте фразы, расставив слова в верном порядке.*

- a. beyaz elbiseler / Hatice Hanım / mecbur ederdi / aşçısını / giymeye
b. çıkmazdı / köşkten / Hatice Hanım / hiçbir yere
c. Hatice Hanımın / vardı / merakı / yüksek ökçeli ayakkabı
d. rahatsızlığımızın / Bu topuklar / sebebi / sizin
e. Hatice Hanımın / bozuldu / dokuz yıldır / adamların / tanıdığı / ahlakları iki gün içinde

3. *Составьте словосочетания, соединив существительное с глаголом.*

- a. köşk – 1. açmak
b. para – 2. temizlemek
c. aşçıyı – 3. dinlemek
d. gözleri – 4. tıraş ettirmek
e. merakla – 5. meydana durmak

4. *Ответьте на вопросы.*

- a. Hatice Hanımın köşkü nerede bulunurdu?
b. Hatice Hanıma göre aşçısı Mehmet ne zaman tıraş olmalıydı?
c. Hatice Hanım temizlik sever miydi?
d. Ahmet ile Eleni neden Hatice Hanımı duymadılar?
e. Doktor Hatice Hanıma ne dedi?

5. *Определите, верны (doğru) фразы, или нет (yanlış).*

- a. Hatice Hanım yüksek topuklu ayakkabı sevmezdi.
b. Doktor Hatice Hanıma, "Terlik giy", dedi.
c. Hatice Hanım her gün et yerdі.
d. Aşçısı Mehmet beyaz elbiseler giymeyi severdi.
e. Mehmet Eleni'ye helva yaptı.

OTVETЫ

1. a. Eleni de, Gülder de, son derece namusluydular.
b. Hatice Hanım evin içinde bile yüksek topuklu ayakkabı giyerdi.
c. Mehmet etsiz gününde bol sosis yedi.
d. Ahmet Eleni'ye, "Sana helva yaptım", dedi.
e. Hatice Hanım tekrar terlik giymeyi düşünmüyordu.
2. a. Hatice Hanım aşçısını beyaz elbiseler giymeye mecbur ederdi.
b. Hatice Hanım köşkten hiçbir yere çıkmazdı.
c. Hatice Hanımın yüksek ökçeli ayakkabı merakı vardı.
d. Bu topuklar, sizin rahatsızlığımızın sebebi.
e. Hatice Hanımın dokuz yıldır tanıdığı adamların ahlakları iki gün içinde bozuldu.
3. a. 2. köşk temizlemek – чистить загородный дом;
b. 5. para meydana durmak – лежать на открытом пространстве (о деньгах);
c. 4. aşçıyı tıraş ettirmek – заставлять бриться повара;

- d.** 1. gözleri açmak – открыть глаза;
e. 3. merakla dinlemek – слушать с интересом.
- 4. a.** Hatice Hanımın köşkü Göztepe’de bulunurdu.
b. Hatice Hanıma göre aşçısı Mehmet her gün tıraş olmalıydı.
c. Evet, Hatice Hanım temizlik severdi.
d. Mehmet ile Eleni Hatice Hanımı duymadılar çünkü o terlik giyerdi.
e. Doktor Hatice Hanıma, “Terlik giyin, hiçbir şeyiniz kalmaz”, dedi.
- 5. a.** yanlış, çünkü Hatice Hanım yüksek topuklu ayakkabı severdi;
b. doğru;
c. yanlış, çünkü ara sıra Hatice Hanım etsiz günler yapardı.
d. yanlış, çünkü Hatice Hanım aşçısı Mehmet’i beyaz elbiseler giymeye mecbur ederdi.
e. doğru.

Pembe İncili Kaftan

Büyük kubbeli serin divan, bugün daha sakin, daha gölgeliydi. Pencerelerinden süzülen⁵ mavi, mor bahar ışıklarında çinilerin yeşil rengi koyulaşıyordu. Yüksek ipek şiltelerde oturan vezirler yorgundu. Onlar, önlerindeki⁶ halının renkli nakışlarına bakıyorlardı. Uzun beyaz sakalını zayıf eliyle tutan ihtiyar sadrazamın sönük gözleri, mevcut olmayan⁷ noktalara dalıyordu.

– Cesur bir adam lazım, paşalar... dedi, biz elçisine padişahımızın elini öptürmedik, ancak dizini öpmesine müsaade ettik. Şüphesiz o da mukabele etmeye çalışacak⁸.

– Şüphesiz.

– Hiç şüphesiz.

– Mutlaka...

Vezirler Sadrazamın fikrine tamamıyla katılıyordu. Sadrazam bunu anladı ve fikrini daha açık söyledi:

– O halde bizden elçi gidecek adamın çok cesur olması lazım! Öyle bir adam ki, ölümden korkmasın. Devletin şanına dokunacak hareketlere karşı koysun. Ölüm korkusu ile uğrayacağı hakaretlere boyun eğmesin...

– Evet!

– Hay, hay.

– Çok doğru...

Sadrazam, sakalından elini çekti ve dizine dayadı. Doğrudu. Başını kaldırdı. Vezirlere ayrı ayrı baktı.

– Haydi öyleyse... Bir cesur adam bulun, dedi. Hâcegân'dan, Enderun'dan, Divan'dan benim aklıma böyle adam pek gelmiyor. Siz de düşünün bakalım.

Sofu ve sakin padişahın koca devletinin sessiz ve küçük bir dimağı olan divan, düşünmeye başladı.

Bu elçi, yedi sene sonra her gururunun, her cinayetin cezasını bir anda gören Şah İsmail Safevi'ye⁹ gönderilecekti¹⁰! Şah İsmail, serseri bir saltanat kurmuştu. Geçtiği yerlerde dikili ağaç bırakmayan babasıyla, büyük babası¹¹ Cüneyd'in intikamını aldı, bundan dolayı delice bir gurura kapıldı. Kuduran Şah; akla gelmedik¹² canavarlıkla sağına, soluna¹³ saldırıyordu.

Gençliğini ata binmekten, cirit oynamaktan, silah kullanmaktan ziyade kitapla geçiren Padişah Bayezid-i Veli'nin¹⁴ karakteri son derece yumuşaktı. Yalnız şiiri, hikmeti, tasavvufu sever; muharebeden, mücadeleden nefret ederdi. Vezirler, sevgili padişahının sükûnunu bozmamayı en büyük vazifeleri sayarlardı. Bayezid'in sakin dindar vezirleri; Şah İsmail'in vahşetlerini hatırlamaya dayanamazlardı¹⁵. Bu zalim, bir gün mutlaka bizim hududumuza da tecavüz edecek; doğu

⁵ «...-(y)an/-(y)en» – причастие, отвечающее на вопрос «какой?». Здесь: «В синем, фиолетовом весеннем свете, проникавшем в окна...».

⁶ «...-daki/-deki/-taki/-teki» – находящийся. Здесь: «...находящийся перед ними...».

⁷ «Mevcut olmayan» – несуществующий.

⁸ «-maya/-meye çalışmak» – стараться что-то сделать. Здесь: «Несомненно, он постарается ответить взаимностью».

⁹ «İsmail Safevi» – Исмаил Сефевиды (1487–1524), также Исмаил I или Исмаил Бахадур-шах, шах Ирана, основатель династии Сефевидов.

¹⁰ «-acak/-ecek + -tı/-ti» – собираться что-то сделать. Сочетание этих аффиксов передает планы на будущее. Здесь: «Этот посол должен был быть отправлен к Сефевиды...».

¹¹ «Büyük baba» – дед.

¹² «Akla gelmedik» – невообразимый.

¹³ «Sağına, soluna» – налево и направо.

¹⁴ «Bayezid-i Veli» – Баязид II (1447–1512), султан Османской империи, сын и преемник Мехмеда II, завоевателя Константинополя в 1453 г.

¹⁵ «-maya/-meye dayanmak» – выносить, терпеть что-то. Здесь: «...не могли стерпеть воспоминания о его диких выходках».

eyaletlerimizi ele geçirecekti. Bunu herkes biliyordu. Geçen yıl Zülkadiriye hakimi Alaüddeve'den¹⁶ nikahla kızını istemişti. Alaüddeve, kızını vermedi. Şah İsmail, bu red hareketinden hiddetlendi; intikam için padişahın toprağından geçti, müdafaasız Zülkadiriye arazisine girdi; Diyarbakır, Harput kalelerini¹⁷ aldı. Sarp bir dağa kaçan Alaüddeve'nin oğlu ile iki torunu eline esir düştü. Savaş istemeyen padişah, Ankara'ya Yahya Paşa kumandasında bir ordu göndermekten başka bir şey yapamadı. Bu Şah, zalim olduğu kadar da kurnazdı...

Osmanlı toprağına geçtiği için özür diliyor¹⁸, birbiri ardına¹⁹ elçiler gönderiyordu. O zaman Trabzon valisi²⁰ olan Şehzade Yavuz²¹, babası gibi sabredememiş; Tebriz hududunu geçmiş; Bayburt'a, Erzincan'a²² kadar her tarafı talan etmiş; hatta Şah'ın kardeşi İbrahim'i esir almıştı. Şah İsmail'in elçisi, şimdi bu tecavüzden de şikayet ediyor, Osmanlı toprağına son akınlarının, padişahın devletine karşı değil sırf Alaüddeve aleyhine olduğunu tekrarlıyordu. İşte divanda bu kurnaz, bu zalim, gaddar kişiye gönderilecek münasip bir elçi bulunamıyordu; çünkü kendisini Osmanlı hakaniyla bir tutan²³ bu serseri; karşısında devleti temsil edecek, münasebetsizliklerine mukabele edeni ihtimal akla gelmedik kaba bir vahşetle öldürecekti. Sadrazamın sağındaki hareketsiz duran kırmızı tuğlu kavuk²⁴, yerinden oynadı. Yavaş yavaş sola döndü:

– Ben tam bu elçiliğe münasip bir adam biliyorum, dedi, babası benim yoldaşımdı. Ama devlet memuriyeti kabul etmez.

– Kim!

– Muhsin Çelebi.

Sadrazam bu adamı tanııyordu. Sordu:

– Burada mı oturuyor?

– Evet.

– Ne iş yapıyor?²⁵

– Biraz zengindir. Vaktini okumakla geçirir. Siz onu tanımazsınız efendim. Hiç büyüklerle sohbet etmez. İkbal istemez.

– Niye?

– Bilmem ama belki zararlı diye.

– Tuhaf...

– Fakat çok cesurdur. Doğrudan ayrılmaz. Ölümünden çekinmez. Yüzünde kılıç yaraları vardır.

– Bize elçi olmaz mı?

– Bilmem.

– Bir kere kendisini görsek...

– Bilmem, çağırınca²⁶ ayağınıza gelir mi?

– Nasıl gelmez?

– Gelmez işte... Dünyaya minneti yoktur. Şah'la geda onun için birdir.

– Devletini sevmez mi?

¹⁶ «Zülkadiriye hakimi Alaüddeve» – Алауддевле, правитель бейлика Зулькадар, или Дулкадир, в южной Анатолии.

¹⁷ «Diyarbakır, Harput kaleleri» – крепости Диярбакыр и Харпут.

¹⁸ «Osmanlı toprağına geçtiği için özür diliyor» – извинялся за то, что прошелся по османским землям.

¹⁹ «Birbiri ardına» – один за одним.

²⁰ «Trabzon valisi» – губернатор Трабзона. Во времена Османской империи молодые шехзаде (принцы) отправлялись в какой-нибудь регион империи (бейлик, санджак), где правили, благодаря чему набирались знаний и опыта. Так, Селим I управлял Трабзоном.

²¹ «Şehzade Yavuz» – шехзаде (принц) Явуз, в будущем османский султан Селим I.

²² «Tebriz, Bayburt, Erzincan» – Тебриз, Байбурт, Эрзинджан.

²³ «...ile bir tutmak» – считать кого-то или что-то равным чему-то, кому-то.

²⁴ «Tuğlu kavuk» – объемный мужской головной убор с кисточкой.

²⁵ «Ne iş yapıyor?» – чем он занимается?

²⁶ «...-ınca/-ince/-unca/-ünce» – деэпричастие образа действия, отвечающее на вопрос «что сделав?». Здесь: «...позвав, придет ли к Вам?».

- Sever sanırım.
- O halde biz de kendimiz için değil, devletine hizmet için çağırırız.
- Tecrübe buyurun efendim.

Sadrazam, o akşam mektubunu Muhsin Çelebi'nin Üsküdar'daki evine gönderdi. Devletin, millete dair²⁷ bir iş için kendisiyle konuşacağını, yarın mutlaka gelmesini yazıyordu.

Sabah namazından sonra, Hint kumaşından ağır perdeli, küçük, loş bir odada kâtibinin bıraktığı kağıtları okurken Sadrazam'a Muhsin Çelebi geldi diye haber verdiler.

- Getirin buraya... dedi.

İki dakika geçmeden²⁸ odanın sedef kakmalı ceviz kapısından palabıyıklı, iri, levent, şen bir adam girdi. İnce siyah kaşlarının altında iri gözleri parlıyordu. Belindeki silahlık boştu. Sadrazam bir an eteğine kapanılmasını bekledi. Fakat adam şaşkın duruyordu. Sadrazam söyleyecek bir şey bulamadı. Böyle göğsü ileride, kabarık, başı yukarı kalkık bir adamı ömründe ilk defa görüyordu. Kubbe vezirleri bile huzurunda iki büklüm²⁹ duruyordu. Muhsin Çelebi, gayet tabii bir sesle sordu.

- Beni istemişsiniz, ne söyleyeceksiniz efendim?
- Şey...
- Buyurunuz efendim.
- Buyur oğlum, şöyle otur da...

Muhsin Çelebi, çekinmeden, sıkılmadan, ezilip büzülmeden³⁰, gayet tabii bir hareketle kendisine gösterilen şilteye oturdu. Sadrazam, hâlâ ellerinde tuttuğu kâğıtlara bakarak³¹ içinden: “Ne biçim adam?³² Acaba deli mi?” diyordu. Halbuki... hayır. Bu oğlan gayet akıllı bir insandı! Muhtaç olmayacak kadar bir serveti vardı. Ormanın arkasındaki büyük mandıra ile büyük çiftliğini işletir, namusuyla yaşar, kimseye kötülük etmezdi. Zayıflara, gariplere bakar; sofrasında hiç misafir eksik olmazdı. Dindardı. Din, millet, padişah aşkını kalbinde duyanlardandı³³. Devletinin büyüklüğünü bilirdi. Yaşı kırkı geçiyordu. Önünde açılan ikbal yollarından daha hiç birine sapmamıştı. Bu altın kaldırımlı, mine çiçekli, cenneti andıran nurani yolların nihayetinde, daima kirli bir etek mihrabı bulunduğunu bilirdi. İnsanlık, ona göre³⁴ çok yüksek, çok büyüktü. İnsan, Allah'ın bir halifesiydi. Allah, insana kendi ahlakını vermek istemişti. Kuyruğunu sallaya sallaya³⁵ efendisinin pabuçlarını yalayan köpeğe yaltaklanma pek yakışır; ama, insana... Muhsin Çelebi, her türlü zilleti hazmederek ikbal tepelerine iki büklüm tırmanan maskara heriflerden nefret ederdi. Hatta bunları görmemek için insanlardan kaçmıştı. Yalnız muharebe zamanları, Gureba Bölüklerine³⁶ kumandanlık için meydana çıkardı. Serbest ve tabii oturuşu, Sadrazamı çok şaşırttı. Ama kızdırmadı:

- Tebriz'e bir elçi göndermek istiyoruz. Tarafımızdan sen gider misin, oğlum?
- Ben mi?
- Evet.
- Ne münasebet?
- Aradığımız gibi bir adam bulamıyoruz da...
- Ben, şimdiye kadar devlet memuriyetine girmedim.

²⁷ «...-a/-e dair» – относящийся к чему-либо, кому-либо.

²⁸ «...-madan/-meden» – отрицательное деепричастие образа действия. Здесь: «Не прошло и двух минут, как...».

²⁹ «İki büklüm» – сложившись пополам.

³⁰ «Çekinmeden, sıkılmadan, ezilip büzülmeden» – без колебаний, стеснения и ужимок.

³¹ «...-arak/-erek» – деепричастие образа действия, отвечающее на вопрос «как?», «каким образом?». Здесь: «...всё ещё смотря на бумаги, которые он держал в руках...».

³² «Ne biçim adam?» – что это за человек?

³³ «Din, millet, padişah aşkını kalbinde duyanlardandı» – был из тех, кто испытывал любовь к падишаху, нации и религии.

³⁴ «-a/-e göre» – по мнению...

³⁵ «...-a... – a/-e... – e» – деепричастие образа действия, отвечающее на вопрос «как?», «каким образом?». Здесь: «... виляя хвостом...».

³⁶ «Gureba Bölükleri» – иррегулярные пехие и конные войска в Османской империи, формировавшиеся из нетюркских мусульманских народов; в их первоначальные обязанности входила охрана знамени Пророка в походе.

– Niçin girmedin?

Muhsin Çelebi biraz durdu. Yutkundu. Gülümsedi:

– Çünkü ben boyun eğmem, el etek öpmem, dedi, halbuki devletliler, mevkilerine hep boyun eğer, el etek hatta ayak öperler ve etraflarına daima hep bu çirkin hareketleri tekrarlayanları toplarlar. Mert, doğru, hür, vicdanının sesine kulak veren bir adam gördüler mi hemen onu mahvetmeye çalışırlar. Gedik Ahmet Paşa³⁷ niçin hançerlendi, paşam?

Sadrazam, yavaşça dişlerini sıktı. Gözlerini süzdü. Tuttuğu kağıdı buruşturdu. Hiddetlenemiyordu. Ama yanaklarına bir titreme geldi. Vezirken değil, hatta daha beylerbeyi iken bile karşısında kimse böyle dümdüz laf söyleyememişti. Tekrar “Acaba deli mi?” diye düşündü. Deli değilse... bu ne küstahlıktı? Gözlerini daha beter süzdü. İçinden, “Şunun başını vurdursam...” dedi. Kapıcılara bağırarak için ağzını açacaktı. Ansızın vicdanının sesini işitti: “İşte, sen de yalakalık, riya, dalkavukluk yollarından yükselenler gibi serbest, düz bir lafı çekemiyorsun! Sen de karşında mert bir insan değil, ayaklarını yalayan bir köpek, zilletinin altında iki kat olmuş bir maskara, bir rezil istiyorsun!” Süzük gözlerini açtı. Avucunda sıktığı kağıdı yanına koydu. Tekrar Muhsin Çelebi'ye baktı. Ortasında geniş bir kılıç yarasının izi parlayan yüksek alnı... al yanakları... yeni tıraşlı, beyaz yüzü, kalın boynu... biraz büyük, eğri burnu... ince sarığı... tıpkı Şehname³⁸ sayfalarında görülen eski kahramanların resimlerine benziyordu. Evet bu, alnında yarası görülen kılıcın yere düşüremediği canlı bir kahramandı. “Tam bizim aradığımız adam işte...” dedi. Bu kadar pervasız bir adam devletine, milletine yapılacak hareketi de çekemez, ölümden korkmazdı. Kavuğunu hafifçe salladı:

– Seni Tebriz'e elçi olarak göndereceğiz.

Muhsin Çelebi sordu:

– Aranızda o kadar çok nişancılar, katipler, hocalar var. Niçin onlardan seçmiyorsunuz?

– Sen, Şah İsmail denen alçağın kim olduğunu biliyor musun?

– Biliyorum.

– Devletini seviyor musun?

– Seviyorum.

Sadrazam doğruldu. Arkasına dayandı:

– Pekâlâ öyleyse... dedi, bu alçak kaide kabul etmez. Bizimle rekabet davasındadır. Er meydanında hakkımızda yapamadıklarını bizim göndereceğimiz elçiye yapmak ister. İhtimal işkenceyle idam eder. Çünkü Allah'tan korkusu yoktur. Halbuki elçimize yapılacak hakaret, devletimize demektir. Bize öyle bir adam lazım ki, hakaret görünce başından korkmasın... Bu hakareti aynıyla o alçağa iade etsin... Devletini seversen sen bu fedâkârlığı kabul edeceksin!

Muhsin Çelebi, hiç düşünmedi:

– Kabul ettim efendim, fakat bir şartla... dedi.

– Ne gibi?...

– Madem ki bu bir fedâkârlıktır, fedâkârlık ücretle olmaz. Devlete karşı ücretle yapılacak bir fedâkârlık, ne olursa olsun, kazançtan başka bir şey değildir. Ben maaş, makam, ücret filan istemem. Fahrî olarak bu hizmeti görürüm. Şartım budur!

– Fakat oğlum, bu nasıl olur? Onun elçisi gayet ağır giyinmişti. Atları, hademeleri mükemmeldi. Bizim elçimizin atları, hademeleri, giyimi daha muhteşem, daha ağır olması lâzım... Bunlar için, mutlaka hazineден sana birkaç bin altın vereceğiz.

Muhsin Çelebi döndü. Önüne baktı. Sonra başını kaldırdı:

– Hayır, dedi, hazineден bir pul almam. Gerekli olan muhteşem takımlı atları, süslü hademeleri ben kendi paramla düzeceğim, hatta...

Sadrazam gözlerini açtı.

³⁷ «Gedik Ahmet Paşa» – Гедик Ахмед-паша, великий визирь Османской империи.

³⁸ «Şehname» – «Шахнаме», или «Книга царей», национальный эпос иранских народов.

– ...Hatta sırtıma, Şah İsmail'in ömründe görmediği ağır bir şey giyeceğim.

– Ne giyeceksin?

– Sırmakeş Toroğlu'ndaki³⁹ kumaşı Hint'ten⁴⁰, incileri Venedik'ten⁴¹ gelme Pembe İncili Kaftan'ı alacağım.

– Ne?... O kadar parayı nereden bulacaksın oğlum?

Sadrazamın şaşmaya hakkı vardı. Bir ay önce tamamlanan, üzeri en nadir pembe incilerle işlemeli bu kaftanı İstanbul'da duymayan yoktu. Vezirler, elçiler padişaha hediye etmek için Toroğlu'na gittikçe⁴² o, fiyatını artırıyor. Muhsin Çelebi bu meşhur kaftanı nasıl alacağını anlattı:

– Çiftliğimle, mandıramı, evimi rehin olarak vereceğim; tüccarlardan on bin altın borç toplayacağım. İki bin altını atlarla hademelere sarf edeceğim. Geriye kalan⁴³ sekiz bin altına da bu kaftanı alacağım.

Sadrazam, bu hareketi mantıklı bulmadı:

– Geldikten sonra bu kaftan senin işine yaramaz⁴⁴. Yalnız bir debdebe aletidir. Mallarını elinden çıkaracaksın. Fakir düşeceksin.

– Hayır. Sekiz bin altına alacağım kaftanı, altı ay sonra Toroğlu benden yedi bin altına geri alır. Yedi bin altınla ben, çiftliğimi rehinden kurtarırım. Geri kalan borçlarımı ödeyemezsem mandıram devlete feda olsun... Devletten hep alınmaz ya... Biraz da verilir!

Muhsin Çelebi ile konuştuğunda, sadrazamın hayreti büyüyordu. Kalbi rahatladı. İşte küstah bir hükümdarı cezalandırmak için gönderilecek tam bir adam bulmuştu. Gülüyor, ağır kavuğunu sallıyordu. Divanın nazik, korkak, hesapçı çelebileri mallarını çok severdi. Bunlardan biri elçi olarak gönderilse, devleti değil alacağını düşünecekti ve her hareketi kabul edecekti. Sadrazam, Muhsin Çelebi'yi yemeğe de çağırarak istedi. Fakat olmadı; giderken onu ta sofaya kadar uğurladı.

...Altı ay içinde Muhsin Çelebi büyük çiftliğini, mandırasını, evini, dükkanlarını, bahçesini rehine koydu. Tüccarlardan para topladı. Atlarını, hademelerini düzenledi. Bunların hepsi hakikaten muhteşemdi. Yedi bin liraya iade etmek şartıyla Toroğlu'ndan meşhur Pembe İncili Kaftan'ı da aldı. Genç karısıyla iki küçük çocuğunu akrabasından birinin evine bıraktı. Altı aylık nafakalarını ellerine verdi. Sonra yola çıktı. Muhsin Çelebi, bir gün Tebriz Kalesi'ne büyük bir ihtişamla girdi. Bu küçük payitahtın halkı, İstanbul elçisinin kaftanını görünce şaşırdılar. Şehir, saray, bütün encümenler kaftanın hikâyesiyle doldu. Şah İsmail, Pembe İncili Kaftan'ı yalnız masalarda iştmiş, daha nasıl bir şey olduğunu görmemişti. Kendisinin daha görmediği şeye sahip olan bu zengin elçiye karşı derin bir garaz duydu. Tahtının önündeki şilteleri, ipek seccadeleri kaldırttı. Sağında vezirleri, solunda muhاریpleri duruyordu.

...Muhsin Çelebi, açık kapıdan serbest adımlarla girdi. Yürüdü. Baş her vakitki gibi⁴⁵ yukarıda, göğsü her vakitki gibi ileride idi. Oturacak bir şey yoktu. Gülümsedi. İçinden, "Beni mecburen ayakta, hürmet vaziyetinde tutmak istiyorlar galiba..." dedi. Bir an düşündü. Bu harekete nasıl mukabele etmeliydi? Hemen sırtından Pembe İncili Kaftan'ı çıkardı. Tahtın önüne, yere serdi. Şah İsmail, vezirleri, kumandanları aptallaşmışlar; hayretle bakıyorlardı. Sonra bu kıymetli kaftanın üzerine bağdaş kurdu. İnce, dev, sivri kubbeyi çınlatan gür sesiyle:

– Mektubunu verdiğim büyük padişahım, Oğuz Kara Han neslindedir! diye haykırdı. Dünya yaratıldığından beri⁴⁶ onun atalarından kimse kul olmamıştır. Hepsi padişah, hepsi hakandır.

³⁹ «Sırmakeş Toroğlu» – золотых дел мастер Тороглу.

⁴⁰ «Hint» – индийский.

⁴¹ «Venedik» – Венеция.

⁴² «Gittikçe» – чем больше ходили.

⁴³ «Geriye kalan» – оставшиеся.

⁴⁴ «İşe yaramak» – пригодиться, быть полезным.

⁴⁵ «Her vakitki gibi» – как всегда, как обычно.

⁴⁶ «Dünya yaratıldığından beri» – с момента сотворения мира.

Atalarından itibaren hükümdar olan bir padişahın elçisi, hiçbir yabancı padişah karşısında divan durmaz⁴⁷. Çünkü kendi padişahı kadar dünyada asil bir padişah yoktur. Çünkü...

Muhsin Çelebi nutkunu bağıyordu; Şah ise kızarıyor, sararıyor, morarıyordu. Şah İsmail heyecandan mektubu açamadı, elinde tutuyor, tir tir titriyordu. Tahtının arkasındaki muhripler, kılıçlarını çekmişlerdi. Muhsin Çelebi bağırdı, çağırdı. Vezirler, muhripler hükümdarlarının sabrına şaşıyordu. Hatta içlerinden birkaçı mırıldanmaya başladı. Muhsin Çelebi, sözünü bitirince müsaade istemedi, kalktı. Kapıya doğru yürüdü. Şah İsmail, donmuş; taş kesilmişti⁴⁸. Gururu, bu Türk'ün ateş bakışları altında erimişti. Muhsin Çelebi, dışarı çıktı. Muhariplerden biri koştu. Tahtın önünde serili kaftanı topladı. Türk elçisine yetişti:

– Buyurun. Kaftanınızı unutuyorsunuz!

Muhsin Çelebi durdu. Güldü. Çıktığı kapıya doğru döndü, Şah'ın işiteceği yüksek bir sesle:

– Hayır, unutmuyorum. Onu size bırakıyorum. Sarayınızda, büyük bir padişah elçisine oturacak seccadeniz, şiltenez bile yok... Hem bir Türk, yere serdiği şeyi bir daha sırtına koymaz... Bunu biliyor musunuz? dedi.

...Geçtiği yollardan gece gündüz dörtnala döndü. Üsküdar'a girdiği zaman Muhsin Çelebi'nin cebinde tek bir akçe kalmamıştı. Süslü hademelerine dedi ki:

– Evlatlarım! Bindiğiniz atları, takımları, üstünüzdeki elbiseleri, belinizdeki işlemeli hançerleri size bağışlıyorum. Bana hakkınızı helal ediyor musunuz?

– Helâl olsun!

Cevabını alınca, onları başından savdı. Geniş bir nefes aldı. Evine uğramadan deniz kıyısına koştu. Bir kayığa atladı.

Sadrazamın konağına gitti. Mektubu, Şah'a verdiğiğinde, hiçbir hakarete uğramadığını Şah'ın müsaadesini istemeden habersizce kalkıp İstanbul'a döndüğünü söyledi. Zaten sadrazam, onun vazifesini yapabileceğinden son derece emindi. Yollara, derebeylerine, aşiretlere dair bazı şeyler sordu. Çelebi kalkıp gideceği zaman:

– Ben satın almak istiyorum, oğlum, kaftanın burada mı? dedi.

– Hayır, getirmedim.

– Acemistan'da⁴⁹ mı sattın?

– Hayır, satmadım.

– Çalındı mı?

– Hayır.

– Ya ne yaptın?

– Hiç!

Sadrazam ısrar etti, tekrar tekrar sordu. Kaftanın ne olduğunu bir türlü anlayamadı. Muhsin Çelebi, yaptığı ile iftihar edecek kadar küçük ruhlu değildi. O akşam Üsküdar'a döndü. Ertesi günü yedi bin altına geri almak için kendisini bulan sırmakеş Toroğlu'na da kaftanı ne yaptığını söylemedi. İstanbul'da hiç kimse meşhur "Pembe İncili Kaftan"ın nasıl, nerede, niçin bırakıldığını öğrenemedi. Tebriz sarayındaki macera, tarihin karınlığına karıştı, sır oldu. Fakat eski zengin Muhsin Çelebi, bu kaftan için girdiği borçları verip çiftliğini, mandırasını rehinden kurtaramadı. Elçilikten yadigâr kalan atı ile mücevher takımını satıp Kuzguncuk'ta mini mini bir bahçe aldı. Onu ekip biçti. Ailesinin ekmeğini çıkardı. Ölünceye kadar Üsküdar pazarında zerzevatçılık etti. Pek fakir, pek acı, pek mahrum bir hayat geçirdi. Ama ne kimseye boyun eğdi, ne de bütün servetini bir anda yere atmakla gösterdiği fedakarlığa dair gevezelikler yaparak boşu boşuna pohpohlandı!

(“Yeni Mecmua”, C. I, 1917, sayı: 17)

⁴⁷ «Divan durmak» – потакать, кланяться.

⁴⁸ «Taş kesilmek» – превратиться в камень, замирать.

⁴⁹ «Acemistan» – Иран.

УПРАЖНЕНИЯ

1. *Заполните пропуски нужным словом.*

- a. Vezirler, sevgili padişahının sükûnunu bozmamayı en büyük _____ sayarlardı.
- b. Sadrazam, “Ben tam bu elçiliğe _____ bir adam biliyorum,” dedi.
- c. Sadrazam bir an eteğine _____ bekledi.
- d. Muhsin Çelebi'nin yaşı _____ geçiyordu.
- e. Sadrazamın _____ hakkı vardı.

2. *Составьте фразы, расставив слова в верном порядке.*

- a. gayet / giyinmişti / elçisi / Şah İsmail'in / ağır
- b. nafakalarını / verdi / altı aylık / ellerine
- c. açık / Muhsin Çelebi / serbest adımlarla / girdi / kapıdan
- d. tekrar tekrar / Sadrazam / sordu / ısrar etti
- e. macera / Tebriz sarayındaki / karınlığına / tarihin / karıştı

3. *Составьте словосочетания, соединив существительное с глаголом.*

- a. müsaade – 1. etmek
- b. rehine – 2. istemek
- c. ısrar – 3. geçirmek
- d. fiyat – 4. sıkmak
- e. dişler – 5. vermek
- f. haber – 6. koymak
- g. ele – 7. artırmak

4. *Ответьте на вопросы.*

- a. Bayezid'in divanı nereye elçi göndermek istemişti?
- b. Muhsin Çelebi, Şah İsmail'e gitmek için hangi elbiseyi satın almıştı?
- c. Muhsin Çelebi, Pembe İncili Kaftan'ın parasını nereden almıştı?
- d. Muhsin Çelebi, Pembe İncili Kaftan'ı nerede bırakmıştı?
- e. Muhsin Çelebi, elçilikten döndükten sonra ne yapmıştı?

5. *Определите, верны (doğru) фразы, или нет (yanlış).*

- a. Bayezid-i Veli'nin karakteri son derece yumuşaktı.
- b. Muhsin Çelebi, hazineden para almak istemedi.
- c. Muhsin Çelebi bahçesini rehine koydu.
- d. Muhsin Çelebi, Şah İsmail'in sarayında oturamadı.
- e. Muhsin Çelebi, Şah İsmail'in sarayından yavaş yavaş döndü.

ОТВЕТЫ

- 1. a. Vezirler, sevgili padişahın sükûnunu bozmamayı en büyük vazifeleri sayarlardı.
- b. Sadrazam, “Ben tam bu elçiliğe münasip bir adam biliyorum,” dedi.
- c. Sadrazam bir an eteğine kapanılmasını bekledi.
- d. Muhsin Çelebi'nin yaşı kırkı geçiyordu.
- e. Sadrazamın şaşmaya hakkı vardı.

- 2. a. Şah İsmail'in elçisi gayet ağır giyinmişti.

- b.** Altı aylık nafakalarını ellerine verdi.
- c.** Muhsin Çelebi, açık kapıdan serbest adımlarla girdi.
- d.** Sadrazam ısrar etti, tekrar tekrar sordu.
- e.** Tebriz sarayındaki macera, tarihin karınlığına karıştı.

- 3. a.** 2. müsaade istemek – просить разрешения;
- b.** 6. rehine koymak – оставить в залог;
- c.** 1. ısrar etmek – настаивать;
- d.** 7. fiyat artırmak – повысить цену;
- e.** 4. dişler sıkılmak – стиснуть зубы;
- f.** 5. haber vermek – сообщать;
- g.** 3. ele geçirmek – захватывать.

- 4. a.** Bayezit'in divanı İran'a Şah İsmail'e elçi göndermek istemişti.
- b.** Muhsin Çelebi, Şah İsmail'e gitmek için kaftan satın almıştı.
- c.** Muhsin Çelebi, Pembe İncili Kaftan'ı almak için çiftliğini, mandırasını, evini, dükkanlarını, bahçesini rehine koydu.
- d.** Muhsin Çelebi, Pembe İncili Kaftan'ı Şah İsmail'in sarayında bırakmıştı.
- e.** Muhsin Çelebi, elçilikten kalan atı ve mücevher takımını sattı ve küçük bir bahçe satın aldı.

- 5. a.** doğru.
- b.** doğru, Muhsin Çelebi, "Hazineden bir pul almam," dedi.
- c.** doğru.
- d.** yanlış, çünkü Muhsin Çelebi sırtından Pembe İncili Kaftan'ı çıkardı, yere serdi ve üzerine bağdaş kurdu.
- e.** yanlış, çünkü Muhsin Çelebi gece gündüz dört nala döndü.

Beyaz Lâle

Hudutta bozulan ordu iki günden beri⁵⁰ Serez'den⁵¹ geçiyordu. Hava serin ve güzeldi. İlk bir sonbahar güneşi, boş, çimensiz tarlaları, geniş yolları parlatıyordu. Bu gelenler, gidenlere hiç benzemiyorlardı. Bunlar adeta ürkütülmüş bir hayvan sürüsüydü. Hepsinin tıraşları uzamış, yüzleri pis ve kırmızı, giysileri paramparça idi. Dursalar düşeceklermiş gibi, omuzlarındaki çamurlu tüfeklerin altında iki büklüm olmuş; yorgun ve perişan, ağır ağır yürüyorlardı.

Askerin çekilmesi bitince Bulgarlar, Türk mahallelerinde gezinmeye başladılar. Şehrin Rum ve Bulgar olmayan kısmı⁵² derin bir sükût içinde uyuyordu. Bütün perdeler inmişti. Kafeslerde heyecanlı gölgeler oynuyor, sararmış erkekler demirleri vurulmuş kapıların arkasında kalplerinin çarpıntısını dinler gibi, bütün gün bütün gece pinekliyorlardı.

Bu sıkıcı, bu üzücü sükûnet çok sürmedi. Ertesi gün Bulgar ordusu mızıkça çalarak şehre girdi, hükümeti ve kışmaları doldurdu. Aynı zamanda birçok komitacı⁵³ da karınca gibi sokaklara üşüşmüştü. Galipler sevinçlerinden bir yerde duramıyorlar, ayaklarında görünmez kanatlar varmış gibi, oraya buraya koşuyorlardı.

Şehrin yağmasının ve ahalinin katliamının intizamını belirtmek ve usule göre idare etmek, Binbaşı Radko Balkaneski'nin vazifesiydi. O, daha içeri girilmeden merkez kumandanı tarafından tayin edildi.

Bu, gayet mükemmel tahsil ve terbiye görmüş bir gençti. Lise öğrenimini İstanbul'da Galatasaray Sultanisi'nde bitirmiş, bin dokuz yüzde Sofya Harp Okulu'ndan çıkmış, birkaç sene sonra yedek orduya geçmişti. Asil ve zengin bir çiftçi olan babasının bitmez tükenmez denilen parasıyla⁵⁴ yaşıyor, hayatının bir kısmını çılgın eğlencelerle, bir kısmını da milli işlerle, yani Makedonya teşkilatıyla⁵⁵, bomba amirliğiyle geçiriyordu. Bekârdı. Evlenmeye vakit bulamamıştı. Çünkü hayatının bütün yazlarını Makedonya'da geçirir, teşkilatı teftiş eder, komite mahkemesince verilip de nasılsa uygulanmayan muallâk ve mukaddes kararları yerine getirirdi. Çok zengin olduğundan paranın önemi yoktu. Bütün ruhu, bütün mevcudiyeti hayalde toplanmış: Büyük Bulgaristan İmparatorluğu...

Elbise giydirilmiş bir tunç kadar güzel ve mütenasip vücudu vardı. Boyu uzundu, yalnız biraz fazla semizdi. Sol kolunu yürürken ve ayakta dururken hep kalçasına dayardı. Az lâkırtı söyler, sık ve siyah kaşlarının altında asla kırpmadığı iri, parlak, sabit ve siyah gözlerini hep önüne dikerdi.

Hükümetin karşısındaki Türklerin merkez kumandanlık dairesine⁵⁶ girince şapkasını çıkardı. Çok ve sert saçlarını eliyle geriye attı.

– Ne kadar çete reisi⁵⁷ varsa, beş dakikaya kadar hepsi buraya... diye emir verdi.

Yaver koşarak dışarı çıktı. Biraz sonra şehrin bütün sokaklarında süvariler dörtnala koşmaya başladılar. Henüz nizamiye ve gönüllü taburlarının neferleri dağılmamıştı. Radko beş dakikayı boş geçirmek istemedi. Sabahtan beri hiçbir şey yememişti. Hizmetçisini çağırdı. Onun getirdiği kızarmış eti, şarabı, iri ve sulu elmaları acele yuttu. Sonra Türk kumandanının daha toz konmamış olan

⁵⁰ «İki günden beri» – уже два дня.

⁵¹ «Serez» – Серре, крупный город на территории современной Греции; с XIV века находился под управлением Османской империи; в начале XX века оказался местом вооруженного противостояния болгар и местных греков; по результатам Балканской войны 1912–1913 лет отошел к современной Греции.

⁵² «Şehrin Rum ve Bulgar olmayan kısmı» – не являющаяся греческой и болгарской часть города.

⁵³ «Komitacı» – член тайной организации, использующей вооруженные методы для достижения своих политических целей; террорист.

⁵⁴ «Bitmez tükenmez denilen parasıyla» – на его деньги, которые никогда не заканчивались.

⁵⁵ «Makedonya teşkilatı» – группировка македонских повстанцев.

⁵⁶ «Türklerin merkez kumandanlık dairesi» – Центральное командование армии Османской империи.

⁵⁷ «Çete reisi» – руководитель местной разбойной группировки.

yumuşak ve geniş koltuğuna yerleşti. Sigarasını yaktı. Burası kalın fes rengi⁵⁸ perdeli, halı döşeli süslü bir oda idi. Bir askeri mevkiden ziyade dul ve ihtiyar bir kadının hüccresine benziyordu. Duvarlarda askerliğe ait ne bir levha, ne bir program, ne bir timsal vardı. Radko, insana uyku getiren bu yumuşak koltukta duramadı. Ayağa kalktı, gitti, açık pencerenin kenarına dayandı. Aşağıda kaynaşan askerlere bakarak planını zihninden geçirdi. Serez'de Türkler çok zengindiler. Şimdi bunların kaçamayanları toplanacak, önce işkence ile kasalarındaki ve bankalardaki paraları alınacak, sonra hepsi öldürülecekti. Bu yarım saatlik bir işti. Lâkin geriye güç bir şey kalıyordu. Şehirde en güzel Türk kızının hangisi olduğunu anlamak... Kendisine Cuma'dan, Osenova'dan seçilen on dört – on beş yaşında dokuz tane kız getirmişlerdi. Beğenmedi. Bunların ikisi güzelce idi ama pek zayıf idiler. Yedisi adeta köylü idi. Avazları çıktığı kadar ağlıyorlar, işte kabalaşan elleriyle yüzlerini kapamaya çalışıyorlardı. Gürültülerinden, hıçkırıklarından hiddetlenmiş, hepsini ihtiyattaki taburun askerlerine vermişti. Kendisine layık kız burada, Serez'de idi.

⁵⁸ «Fes rengi» – темно-красный цвет.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.